

УДК 004:336.773

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ І ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ

INFORMATION TECHNOLOGIES AND ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF BANK LENDING

ТІТОВА Д.В., студентка*

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

У статті досліджено можливості банківських інформаційних систем. Обґрунтовані перспективи розвитку механізму банківського кредитування за допомогою ІТ-сектору в сучасних умовах. Проаналізовані зміни показників кредитного портфеля банківської системи України у динаміці за 2015-2018 роки. Доведено, що ефективний розвиток українських банків можливий завдяки використанню передових інформаційних технологій.

Ключові слова: кредитні ресурси банку, показники кредитування, інформаційні технології, автоматизована банківська система.

The article investigates the possibilities of banking information systems. Prospects of development of the mechanism of Bank crediting by means of it sector in modern conditions are proved. The changes in the indicators of the credit portfolio of the banking system of Ukraine in the dynamics for 2015-2018 are analyzed. It is proved that the effective development of Ukrainian banks is possible through the use of advanced information technologies.

Key words: credit resources of the Bank, credit indicators, information technologies, automated banking system.

Постановка проблеми у загальному вигляді. На сьогодні багато українських банків заявляють про свою стратегію в цифрових технологіях. Клієнти очікують отримувати банківські сервіси в цифрових технологіях на високому рівні у всіх сферах, зокрема у сфері кредитного обслуговування. Багато аспектів сучасних інформаційних технологій, що застосовуються в банківській діяльності розглядалися в роботах вчених і фахівців-практиків, проте недостатність вивчення теоретичних засад управління банківським кредитуванням з використанням сучасних інформаційних технологій вимагає подальшого поглиблення досліджень, пов'язаних з обґрунтуванням складових інформаційних технологій, адекватних специфічним умовам вітчизняної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню перспектив функціонування банківського кредитування присвячені праці таких вчених, як В. Шелудько, Ю. Бугель, І. Красюк, О. Другов, О. Васюренко, І. Лютий, Т. Смовженко та інших. Важлива роль у функціонуванні банківського кредитування полягає у виконанні банками відповідних функцій. На думку В.М. Шелудько, основними функціями банків є надання кредитів та забезпечення потреб у ліквідності інших суб'єктів ринку, обслуговування комерційних угод та управління системою платежів, трансформація ризиків, капіталів [5]. Узагальнення та аналіз наукових результатів, отриманих вищезазначеними та іншими вченими, дозволили визначити необхідність подальших досліджень у такому напрямку, як поглиблення теоретичних основ управління банківським кредитуванням за допомогою сучасних інформаційних технологій в умовах цифрової економіки.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження ефективності використання інформаційних технологій для активного розвитку кредитних ресурсів, щоб підвищити конкурентоспроможність банківського сектору України.

* Науковий керівник – Азізова К.М., к.е.н., доцент

Виклад основного матеріалу дослідження. Основною ланкою інформаційних технологій у банку виступає автоматизована банківська система, від вибору якої залежить конкурентоспроможність установи. Ця система передбачає комплексну автоматизацію операційної, облікової та управлінської банківської діяльності і повинна бути інтегрована з усіма банківськими технологіями [4].

Автоматизована банківська система повинна забезпечувати [3]:

- автоматизацію внутрішньобанківської діяльності, насамперед внутрішньобанківських операцій, пов'язаних з обробкою платіжних документів особливо у тих підрозділах банківської установи, де працюють безпосередньо з клієнтами;
- автоматизацію виконання міжбанківських розрахунків;
- автоматизацію фінансових операцій в межах міжнародного банківського бізнесу.

Таким чином, використання інформаційних технологій у банківській сфері значно полегшить банківські розрахунки, підвищить оперативність банку.

Розглядаючи економіко-організаційні засади банківських установ, можна зазначити, що основним критерієм ефективності банківської діяльності є стабільність економічного та фінансового стану банківських установ. Дуже важливими завданнями є зниження трудомісткості облікових робіт, полегшення розрахунків кредитів, банківських показників. Тому розглянемо показники, на основі яких можна формулювати напрями подальшого розвитку банківського сектора, а також питання їх автоматизації (рис. 1).

Показник обсягів наданих кредитів виступає основним індикатором стабільної діяльності банківської системи, який, будучи головною складовою активів, приносить банку значну частину прибутків [2].

Надаючи великого значення процесам кредитування, особливу увагу слід приділяти питанням автоматизації задач управління кредитними ресурсами банку. Всі функціональні задачі управління процесами кредитування в комерційному банку виділені в окрему підсистему «Управління кредитними ресурсами банку», яка необхідна для автоматизації робіт працівників кредитного, юридичного, аналітичного відділу, відділу безпеки.

Рис. 1. Показники підсистеми кредитування

Розроблено на основі джерела [1, 2]

Проаналізуємо, як змінювалася величина кредитного портфеля українських банків за період 2015-2018 рр. (рис. 2).

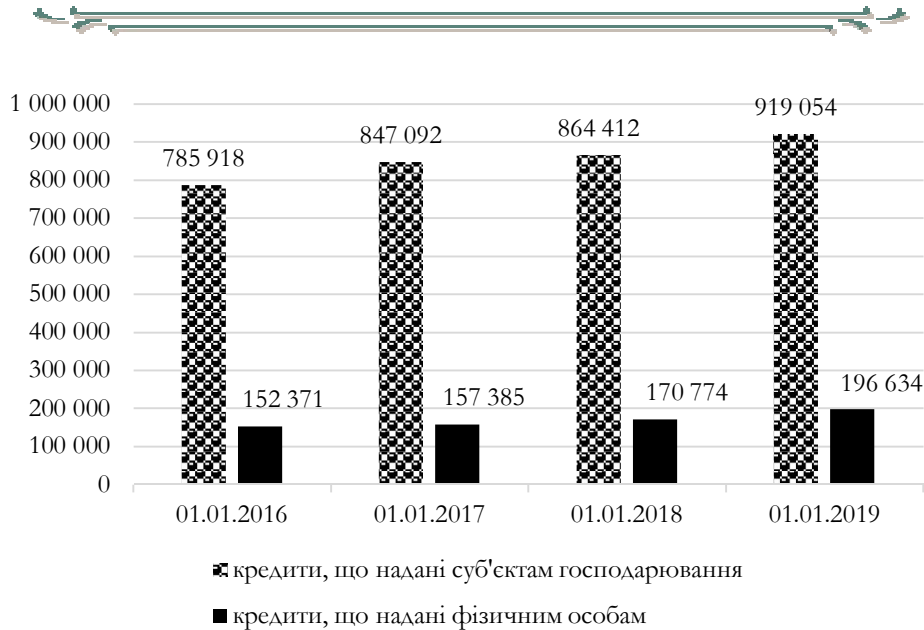

Рис. 2. Показники кредитного портфеля банківської системи України у динаміці, млн. грн.

Розроблено на основі джерела [7]

Отже, умови, в яких формувався кредитний портфель банків, в останні роки, були вкрай несприятливі: спад реальної економіки, ріст безробіття, девальвація гривні, відсутність контролю держави над певними територіями. Однак у цілому кредитний портфель банків зберігав тенденцію до зростання. Кредити юридичним особам за аналізований період становили: у 2015 році він становив 785 918 млн грн, у 2016 році – 847 092 млн грн, у 2017 році – 864 412 млн грн, у 2018 році – 919 054 млн грн. Кредити, надані фізичним особам, становили: у 2015 році – 152 371 млн грн, у 2016 році – 157 385 млн грн, у 2017 році – 170 774 млн грн, у 2018 році – 196 634 млн грн (рис. 2).

Темп приросту кредитів, що надані фізичним особам у кредитному портфелі банку зберігав тенденцію до зростання з 3,29 % до 15,4 % за період 2016-2018 роки, а кредитів, що надані суб'єктам господарювання коливався (спад з 7,78 % до 2,04 % за 2017 рік і потім зростання до 6,32 % за 2018 рік) (рис. 3).

Рис. 3. Темп приросту кредитного портфеля банківської системи України, %

Розроблено на основі джерела [7]

Кредитні операції є одним із основних напрямків банків України, а для деяких із них ці операції стали головним джерелом доходів. Тому вдосконаленню кредитних операцій банки повинні приділяти значну увагу, застосовуючи інформаційні технології для автоматизації функцій управління кредитами.

Така автоматизація на практиці здійснюється в різних формах. На базі апаратних і програмних засобів створюються системи, які не лише обробляють інформацію, а й підтримують управлінські рішення, що значною мірою знижує трудомісткість облікових робіт, підвищує вірогідність зведень та якість рішень [6].

Так, у 2018 році розроблено інформаційну систему «Кредитний реєстр Національного банку України», створену для аналізу стану фінансової системи з метою сприяння фінансової стабільності [8].

Висновки. Успішний розвиток банківського кредитування в Україні можливий за умови забезпечення довгострокової макроекономічної стабільності в країні, прискорення економічного зростання, використання передових інформаційних технологій, зростанню довіри до влади. Таким чином, професіоналізм працівників банківської сфери дозволяє сподіватися, що в Україні формується повноцінна банківська система, яка сприятиме активному розвитку національної економіки, формуванню повноцінного конкурентного середовища на фінансових ринках та конкурентоспроможності банків на світовому рівні. Тому на сучасному етапі значна роль в організації банківського кредитування належить інформаційним технологіям.

Література.

1. **Гаврилко Т.О.** Банківське кредитування в Україні: стан і перспективи розвитку / **Т.О. Гаврилко, В.С. Науменко** // *Причорноморські економічні студії*. – 2018. – Вип. 31.
2. **Денисенко М.П.** Гроші та кредит у банківській справі: навчальний посібник / **М.П. Денисенко**. – К. : Алеуга, 2014. – 478 с.
3. **Приймак П.В.** Розвиток інформаційних технологій у банківській системі України / **П.В. Приймак** // *Науковий вісник НАТУ України*. – 2012. – Вип. 22.12. – С. 342-348.
4. **Стрільчук Ю.І.** Банківське кредитування населення у забезпеченні сталого розвитку / **Ю.І. Стрільчук** // *Формування ринкових відносин в Україні*. – 2017. – № 7-8.
5. **Шелудько В.М.** Фінансовий ринок: Навчальний посібник / **В.М. Шелудько**. – [2-ге вид., випр. і доп.]. – К. : Знання-Прес, 2003. – 535 с.
6. **Юрчук Н.П.** Перспективи розвитку інформаційних технологій в банківській системі / **Н.П. Юрчук** // *Ефективна економіка*. – 2015. – № 9.
7. Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
8. Консолідована фінансова звітність та консолідований звіт про управління. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://old.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=93045672>.

